Regiæ Maiest. Angliæ &c. Mãdatorum Epitome, ex præscripto, Ad subditos suos, tam sacris addictos, quàm Laicos.

Ex Anglico sermone in Latinum conuersa.

EPITOME MANDATORVM, EX PRAESCRIPTO Regiæ Maiesta. Angl. &c. Ad subditos suos, tam sacris addictos, quàm Laicos.

A docto quodam ex Anglico sermone in Latinum conuersa.

REX CONSILIO AVVNculi sui, D. Ducis Somersethi, protectoris Regnorum, et assensu Senatus, præcipit subditis obseruandos subsequentes Canones seu Articulos, partim autoritate clarissimæ memoriæ, Regis Henrici Octaui conditos, partim nunc per Regiam Maiest. assertos, ut auerruncetur tandem hypocrisis, & sacrorum abusus, & suppulluletuera Religio, per omnes suæ Mai. ditiones.

1. Diaconi, Archidiaconi, Pastores, Vicarij, & cæteri Ecclesiastici ordinis uiri, integra fide obseruabunt, et quoad eius fieri poterit, obseruari curabunt, tam

tam decreta abolendæ Papisticæ tyrannidi, quàm confirmandæ Regiæ iurisdictioni, eiq; meræ, in Anglicanam Hibernienſemq; Eccleſias. Deinde ſacris operati omnes animarum Paſtores ſincerè & candidè quater ſaltem in anno exponent pro concione, poteſtatem Papæ affectatam, nullo legis diuinæ fundamento innixam, abrogatam fuiſſe & extinctam iuſtiſſimis de cauſis, ac proinde nihil obligatos illi, ſoli Regi præ cæteris Orbis Principibus, ut ſupremo Capiti mox à Deo, adhærere ac morem gerere debere. Præterea ut extirpetur radicitus ex animis hominum ſuperſtitio, delebunt obliterabuntq; Idolorum cultum, miraculorumq; fidem eleuabunt, à ſolo Deo, autore omniũ, iugi precum interceſſione ualetudinem & beneficia ſolicitanda, adfirmando.

2. Iidem uiri facient aut fieri curabunt, quater ſaltem in anno, concionem purè Chriſtianam in ſuis quiſque Parochijs, exhortantes ad fidem, gratiam, & chari-

tatem, ſuos auditores: quodq; opera ſub dolis ingenijs excogitata, de peregrinatione, pecuniæ oblatione, cereorum accenſu, deoſculatione imaginum, & ſphęrulis precatorijs percenſendis, interdicta ſint paſſim diuinis ſcriptis, nedum proficiant nihil.

3. Imagines miraculorum nomine petitas, illi ipſi (non priuati homines) abolebunt, neq; permittent eas facibus, candelis, lychnis, aut cereis imagunculis adorari: accenſis in ſuprema ara duabus tantùm cãdelis ante Sacramentum, quæ relinquentur in indicium, quòd Chriſtus ſit uera lux mundi: addita admonitione, quòd imagines fuerint umbrę ſolummodò ac monumenta uitæ ab illis ſanctè actæ, non tamen mereantur cultum: ubi in piaculare Idololatriæ crimen impingitur.

4. Iidem diebus feſtis, quibus non habetur ad plebem concio, mox ab Euangelio recitato, clarè & articulatè prębũt

Anglica

Anglicana lingua Dominicam Oratio-
nem, Symbolum Apostolicum, &
Decem legis præcepta, quõ memoriter
ea uulgus ediscat: exhortando parentes
& patres familiàs, eadem ut pueris famu-
lisq; identidem instillent.

5. Parentibus, Pædagogis, præcepto-
ribusq; hanc quoque curam imprimant,
ut à primis incunabulis, liberos suos fa-
mulosq; literis mancipent, aut liberali
cuipiam artificio, uel matrimonio dedi-
cent, dissuasores inertię & otij, malorum
omnium fontis, & uitiorum seminarij.

6. Vti satagant quàm maxima cum re-
uerentia, ut administrentur Sacramen-
ta. Deinde ut iusta quapiam de causa
absentes à suis Ecclesijs, sufficiant uiros
bonos, uitæ sanctimonia & eruditione
conspicuos, nisi in nassam sese ipsi inuol
uere uelint inextricabilem: & ne tam
suis studeant commodis, quàm anima-
rum profectui.

7. Vt intra trimestre spacium ab hac

uisitatione, comparent Biblia Anglica in ampliſſimo uolumine: atque ante exactum annum, Paraphraſes Eraſmi in Euangelia Anglicè redditas, collocentq; utrunque opus in ſuis Templis loco accommodo. Precium librorum ex æquo perſoluent Parochus & ſubditorum grex. Exhortabuntur ſuos ad lectionem Bibliorum, & Scripturæ ſacræ, ut uiui uerbi Dei, & ſingularis animarum alimoniæ: unde melius cognoſcent obſeruantiam Deo, Regi, & proximis debitam. Deinde interdicent etiam Regis nomine, contentionis ſtudium inter legendum: quin potius ut legentis uerba pronis auribus accipiant, autores erunt.

8. Nunquam, niſi honeſta exigat neceſſitas, cœnopolia frequentabunt, aut ceruiſiarias tabernas. Itidem à ſumpto cibo non dabunt ſe comeſſationi aut ocio, aut ludis aleatorijs: Sed per ocium legent aliquid audiéntue è ſacris libris: aut honeſto in negotio occupati erunt:

apud animum quisque suum cogitantes, quàm debeant alijs præstare uitę puritate, & exemplum uitæ innocenter Christianeq; actæ uulgo præbere.

9. Quadragesimæ tempore examinabunt confitentes omnes, an calleant Fidei articulos, precationem Dominicam, cum Decem legis præceptis, & poscent etiam à singulis eorum omnium recitationem, declarando, Christiano homini ea esse tenenda prius, quàm ad Sacrosanctam Synaxin accedant, alioqui ineptos esse adeundæ mensæ Dei, absque absoluta eorum cognitione pariter & integra uoluntate obseruandi: quod si faciant, periclitari eos de animæ salute, & infamia publica in posterum.

10. Ne permittant quosuis promiscuè in suis Ecclesijs concionari, ni sint idonei subeundæ illi prouinciæ, admissiq; uel à Rege, uel Prorege, uel Cantuariensi Eboracensiue Archiepiscopis, uel illius Diœcesios Episcopo.

11. Si commendarint antehac unquam apud suos peregrinationes, reliquiarum aut simulachrorum cultum, candelarum accensiones, deosculationes, ingenicu lationes, & integendi simulachra stu dium, eiusq; generis superstitiones, ho rum omniũ palinodiam publicè canent, damnabuntq; suũ errorem, profitentes se ductos fuisse publico omnium errore & abusu, qui occultis cuniculis in Eccle siam irrepserat, astu & auaritia eorum qui luculenta inde emolumenta sen serant.

12. Quòd si cognorint uspiam, qui o bicem struat profectui Verbi diuini, aut impediat sinceram Euangelij annun ciationem, aut horum mandatorum exe cutionem: aut faueat Romani Pontifi cis fictitiæ potestati, legibus Regni iu stissimas ob causas damnatæ & abolitæ, istius nomen referent ad Regem, Con siliarios, aut proximum Prætorem, Di tionisue Iudicem.

13. Quilibet Pastor cum suo grege to

te

to quaquâ patet Regno, seruabunt syllabum siue catalogum omnium toto anno matrimonia contrahentium, infantium baptisatorum, & funerum, annotando diem ei rei proprium, & nomen cuiusq;. Cui uolumini tuendo comparabitur publico ære arca bene munita duplici sera, & binis clauibus: quarum una erit penes Pastorem, siue Vicarium: altera penes Aedituos, seu templi Præfectos. Hoc uolumen singulis diebus Dominicis explicabitur coram utroque Aedituo, uel altero saltem, & adnotabit præteritæ hebdomadę matrimoniorum, baptismorum, funerúmque nomina: quo facto, repositorio iterum includetur. Quotiescunque uerò alterutrius partis incuria omissum istud fuerit, quadragineta denarij mulctæ nomine pendendi erunt, in usum pauperũ illius Parochiæ.

14. Quum Ecclesiæ bonorum nomine censeantur pauperum bona, nihilque minus obseruari uideamus hac tempestate, quàm ut inde foueantur alantúr

que egeni, ſacrificorum omne genus, quod cenſum quidem habet Eccleſiaſticum, & è ſacerdotijs uiuit, non tamen in loco beneficij degit, cuius prouentus annuus æquat uel ſuperat libras uicenas, de cætero in egenos illius Parochiæ diſpartietur quadrageſimam reddituum ſuorum partem coram Aedituis, aut integræ famæ quopiam ex ea ipſa Parochia: niſi notari uelint meritæ ingratitudinis, qui quadrageſimam portionem egenis è tam lucroſo ſibi & proficuo ſacerdotio decidere nequeant.

15. Atque ut lætior ſit uberiórque doctorum hominum prouentus, Sacrifici, Clerici, aut ſacerdotia habentes, quibus centum annuæ redeunt libræ, numerabunt uni ſtudioſo commodum ſtipendium in Oxonienſi aut Cantabrigienſi gymnaſijs, aut alio quopiam pædagogio: ita ut pro ſingulis librarum centurijs, totidem ſtudioſis ſtipem perſoluant: qui literis excultí, patronorum humeris incumbens onus fulcire & leuius reddere,

re, uel concionibus, uel alio officio quopiam, aut (si postulet necessitas) Remp. consilio & prudentia iuuare poterunt.

16. Idem habentes in hoc decanatu templa, ædiculas, sacraria ruinosa & lacera, æquam portionem in tuendis illis sartis tectis in posterum quotannis dependent.

17. Idem singulis anni quatuor partibus, semel aduocata concione legent distinctè hasce præceptiones, quò & ipsi sui officij admoneantur, & subditi fidelius sequantur.

18. Quoniam ex lege quisque tenetur anniuersaria nomina persoluere, nemo defraudabit suum Pastorem aut Vicarium, recepta de more stipe. Quòd si quid uitij aut maculæ in suis Vicarijs causentur subditi citra maleuolentiæ suspitionem, referent istud ad superiores Magistratus, quorum cura erit prospicere istiusmodi querelas, eásque componere

19. Nul-

19. Nullus immutare eſurialium feriarum, precum, aut ſacrorum rationem præſumat in aliam formam, quàm in hiſce præceptionibus exponitur, ad id uſque tempus, quo ex autoritate Regia ea ratio mutabitur.

20. Item ſacrifici quicunque tandem, ad gradum Baccalaureatus in Theologia nondum prouecti, ante tertium ab hac uiſitatione menſem, comparabunt de ſuo Nouum Teſtamentum, tam Latinum quàm Anglicum, cum Paraphraſi Eraſmi, diligenti ſtudio utrunque conferendo: Vbi ea requiretur ab Epiſcopis eorumq; Syndicis delegatiſque cura, ut prædictos ſacrificos in conuentibus ſuis examinent, quid in ſacræ lectionis ſtudio profecerint.

21. Prætereain ſingulis Eccleſijs, qui dictat cantãtue ſummum ſacrum, leget aut legenda clara uoce curabit Epiſtolam & Euangelium eius diei Anglico ſermone, non Latino, in pulpito aut lo-

co

eo idoneo, unde populus exaudiat. Deinde quolibet die Dominico Festóque, clarè & articulatè eodem in loco pronunciabitur Caput unum è Nouo Testamento Anglicè, statim à Lectionibus (quas uocant) recitatis: itidem in Vesperis post Deiparæ Virginis Canticum (Magnificat dicitur) Caput unum è Veteri Testamento. Proinde ut commodissimè ista fiant, uisum est Regi, de nouem Lectionibus tres summoueri cum suis Responsis: Rursus in Vesperis Responsa cum Memorijs uniuersis omitti.

22. Quoniam ægri de uita periclitantes, sæpenumero artibus impediti & suggestu Dæmonis in desperationem prolabuntur, huic nefando malo occurrendum est. Itaque quò fidei imbecillæ homines, & solida fiducia defecti, participare queant infinitam omnipotentis Dei Miserationem, nullis nostris meritis impensam, omnibus in eo certam spem collocantibus benignè oblatam,

latam, dicti ſacerdotes ediſcent atque habebunt in promptu conſolatorias ſententias, è ſacrarum literarum penu congeſtas, quæ inſinuant miſericordiam, beneficia, & benignitatem Dei erga pœnitentes, ut urgente neceſſitate uiuo Dei uerbo, unico conſcientiarum adminiculo, gregem ſuum conſolentur.

23. Præterea uti tollantur contentiones, quæ inter oppidanos ſolent ſurgere de principatu digniore ẽque loco in publicis pompis, utq; fructuoſius lecta aut cantata audire poſſint, abrogantur pompæ circum ædes ſacras & cœmiteria. Cæterùm ſacrifici cum ſuis choroſtatis ante ſummum ſacrum in medio templi in genua procumbentes canent pronunciabúntue clara & articulata uoce Supplicationes, Litanias nominant, Anglicè æditas cum ſuffragijs inſequentibus: reliquis omnis generis proceſſibus ſeu pompis miſſis factis. In cathedralibus collegiatisq; Eccleſijs loci huic inſtituto per Regios Commiſſarios deſignabuntur.

gnabuntur. Deinde, quum obeuntur Litaniæ, ſacrum ſummum, concio, & lectio ad populum è ſacra ſcriptura, nemo, niſi iuſtiſſima de cauſa, ſubducet ſe è templo: quo toto tempore campanarum & tintinnabulorum ſtrepitus ceſſabit, præter unius nolæ pulſum ante concionem.

24. Quemadmodum profani dies dicati fuere laboribus, quibus victum quæreret plebs: ita feſtus dies ā primordio ſanctè fuit inſtitutus, quo Deo uacaret eadem à curis libera. Nūc cūm feriis magis irritetur quàm placetur ira numinis, ob ocia, faſtus, temulentias, iurgia, altercationes, iis diebus penè peculiaria uitia: atque interim uulgus hominum ſatis feciſſe ſe Dei cultui, auditis ſacris, exiſtimet, de cætero fideles Regis ſubditi feſtos dies celebrabunt, quem in modum Deus uoluit, audiendi Verbum Dei, prælectum pariter, & expoſitione illuſtratum:

publicis priuatisq; precibus: confitendo sua delicta Deo: uitam emaculando: reconciliandis sibi proximis, cum quibus simultas fuit: frequenter corpus Dominicum sumendo: uisitando inopes & ægros: sobria uita: colloquijs de rebus diuinis. Nihilominus docebunt Pastores citra morsum conscientiæ diebus etiam festis messem facere, & tueri dona Dei posse: ac grauiter offendere Deum, si cum scrupulo superstitiosè in huiusmodi diebus à labore supersedeant.

25. Quandoquidem inimicitię summè exasperant Deum, et inprimis repugnãt sacrosanctæ Communioni, ab ea excludet Pastor, quos norit palàm & pessimo exemplo dissidere, donec deposita simultate in gratiam mutuò redierint: causas tamen & ius quisque suum liberaliter prosequi poterit apud Magistratus, audiendis iniurijs componendisq; dissidijs institutos.

26. Decani, Archidiaconi, Præsides Collegia-

Collegiatarum Ecclesiarum, Xenodochiorum Magistri, Præbendarij, quotquot sacris sunt initiati, bis saltem in anno, locis undè titulum præferunt, aut in Ecclesia, in quam Iurisdictionem prætendunt, concionari ipsimet debebunt.

17. Docebunt non esse uiolandas aut infringendas obstinatè & peruicaciter laudatas Ecclesiæ Ceremonias, per Regem confirmatas, ac nondum abrogatas: Rursus incurrere præsens animæ salutis discrimen, qui superstitiosius æquo ijs abutuntur, cuiusmodi sunt: aspergo aquæ lustralis in lectos, simulachra, aliasq; res inanimes; gestatio panis sacrati, aut Euangelij Ioannis; cruces è ligno fingere in die Palmarum, aut inter legendum passionem Dominicam: obseruatio priuatorum festorum, à fabris, pistoribus, calciarijs obseruatorum: sonitus campanę sacrę, aut cerei sacrati benedictio: quarum ceremoniarum beneficio liberari à sarcina peccatorum, dæmones fugari, spectra procurari persuasi

sunt: aut spem recuperandæ ualetudinis in ijs collocãt. Itaq; grauissimè Deũ offendunt, dum aliorsum ista accipiunt, quàm fuerint instituta, nempe in memoriam beneficiorum à Christo acceptorũ.

28. Tollent demolienturq; capsulas, urnas sacratas, tabulas, cãdelabra, cerea inuolucra, picturas, imagines depictas, & id genus alia monumenta miraculorum fictitiorum, peregrinationũ, Idololatrię, & superstitionũ: Sic ut ne memoria quidem istorum extet reliqua in parietibus, uitreis fenestris, tam intra penates suos, quàm templa: Quod factum ut in suis quisque ędibus imitentur, autores erunt apud populares. Vtq; Aedituo publico ære suggestum construant, pro annunciando Verbo Dei.

29. Vt intra tertium ab hac uisitatione mensem, munitam cistam publicis impensis redimant, in superiore parte foramine pertusam, tribus diuersi generis clauibus instructam: quarum una penes

Pastorem

Paſtorem Vicariúmue, reliquæ duæ pe-
nes Aedituos, aut delectos annuo officio
uiros bonos erunt. Ea ciſta firmabitur
ante primariam aram, in quam eleęmo-
ſynas, in uicinos egenos erogandas, con
iiciat quiſque. Paſtor aut Vicarius per
occaſionem, præcipueq; in condendis
teſtamẽtis, hortabitur ſtudioſè, pro ſuis
facultatibus ut ſinguli in prædictam ar-
cam conferant: Ac enimuerò quum ſu-
perioribus ſeculis magnas opes profu-
derint ipſi eorumq; Maiores, in alium à
diuino mandato uſum: in Indulgentias,
Peregrinatiões, Indumenta ſimulachro-
rum, Candelarum oblationes, Donatio-
nes in Monaſteria, eiuſq; generis friuo-
las & cæcas religiones: hoc tempore
monebit longè propenſiores eſſe debere
in ſuſtentandis pauperibus, qui uerus eſt
Dei cultus, Deoq; acceptiſſimus. Has
eleemoſynas qui claues aſſeruant, idoneo
tempore coram uniuerſo popularium
cœtu, aut ſaltem ſex delectis, fide opti-
ma in egenos erogabunt: quibus ſi ſit
abundè proſpectũ, ſecundariò reparan-

dis uijs regijs impendent. Adde huc quòd collectitiæ pecuniæ sodalitiorum in eandem cistam affundentur, in eundem usum uti cedant. Item redditus ex agris; lucrum quod ex armentorum pastu colligitur; pecuniæ uim relictæ pro emendis facibus, cereis, lychnis, ad eundem usum deuoluentur: nisi quòd portionem dictorum emolumentorum sarciendæ reparandæq; ędi, si ferat usus, impendere fas erit.

30. Sacerdotes cùm sint publici Ecclesiæ ministri, debeantq; festis diebus toti Parochiæ se dare, non tenebuntur puerperas inuisere, nisi periculosè laborãtes: neq; cadauera domo efferre, et cum pompa ad tumulum comitari, priusquàm ad cœmiteria perducta fuerint: tum enim humo, pro more, mandare ea licebit.

31. Vt obruatur teterrimum Symoniæ uitium, quo uelut institoriis operis mercantur uenundantq; sacrificia: decernitur, quòd qui redimunt ea, aut occultis artibus

tibus & impoſturis interuertunt, nedum priuabuntur, uerũetiam declarabuntur in poſterum indigni ſpirituali quopiam gradu. Rurſus qui diurendunt, aut prętextu aliquo ęmentito ſpe lucri ea reſignant, amittent ius patronatus, ac donatio cedet Regi.

32. Quoniam præ inopia concionatorum, plebs in altis ignorantiæ tenebris & ęcitate uerſatur, Paſtores Vicarĩue præibunt legendo quolibet die Dominico in ſuis Eccleſijs unam ex Homelijs, autoritate Regia pręlo traditis, ea ratione quam libri proœmium docebit.

33. Plericq; ineptihomines ac proteruí, deſpiciunt & malè tractant Sacerdotes & Eccleſiæ miniſtros, eò quòd plerique ex illis parum docti, addictiores ſuperſtitioni fuerint, quàm ueritati: de ętero ob munus ſyum à Deo delegatum, Rex uult et mandat fidelibus ſubditis, eos amicè ac reuerenter habendos, pręſertim qui Verbum Dei promouere ſatagunt.

34. Latinæ linguæ imperiti, non alias ſequentur preces horarias, quàm ſuperiori anno Anglicè æditas autoritate Henrici VIII. clariſſimæ memoriæ Regis. Pędagogi primę iuuentuti non aliũ proponent librum. At Latinæ linguæ cognitionem habentes, ſimiliter nõ alias terent horarias preces, quàm eadem autoritate prędo excuſas. Gratiarum quoq; actiones in prandio cœnãue Anglicè dicentur. Nec alia Grammatices inſtitutio pueris proponetur uſquam, quàm prædictæ autoritatis aſſenſu in lucem ędita.

35. Sacerdotes (qui animarum dicuntur) dabunt operam in docenda iuuentute, legendo pariter & ſcribendo, ac bonis moribus imbuendo.

36. Quando fiet concio, aut homilia ad populum recitabitur, Primæ (quas uocant) & Horæ omittentur.

Has

Has Preceptiones R. M. tradit sacris Ordinibus, eorumq; successoribus, fidelibusq; suis subditis obseruandas, tuendas, sub pœna priuationis beneficiorũ, alienationis prouentuum, excommunicationis, & id genus coërctionum, prescribendarum ex arbitrio Ordinariorũ aliorumq; Ecclesiasticam iurisdictionem habentium, quibus hoc muneris à Rege impositum est. Regi insuper placet, ut Prętores operas communicent cum Ordinarijs delegatis, quò debita ratione exequantur in hisce Præceptionibus contenta.

Edita per R. M. Anno Domini 1547. Regni Eduui. vi. primo Mense Iulio.